

Valstybinio audito ataskaita

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITOJE
„ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS
PERTVARKA“ PATEIKTOS
REKOMENDACIJOS ĮGYVENDINIMAS

2015 m. vasario 27 d. Nr. VA-P-20-3-2

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>SANTRUMPOS IR SAVOKOS</u>	<u>3</u>
<u>SANTRAUKA</u>	<u>4</u>
IŠVADOS	7
REKOMENDACIJOS	8
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>9</u>
1. <u>Nekilnojamojo turto nuomos paslaugos</u>	<u>10</u>
2. <u>Automobilių ir specialaus transporto nuomos paslaugos</u>	<u>11</u>
3. <u>Informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugos</u>	<u>13</u>
4. <u>Elektros tinklų priežiūros ir remonto paslaugos</u>	<u>14</u>
5. <u>Naujų aptarnavimo įmonių steigimas</u>	<u>15</u>
<u>PRIEDAI</u>	<u>17</u>

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

Vartojamos sąvokos:

AB LESTO – Lietuvos elektros skirstymo sistemos operatorius;

LITGRID, AB – Lietuvos elektros perdavimo sistemos operatorius;

Asocijuota įmonė – įmonė, kuriai Grupė ar Bendrovė daro reikšmingą įtaką, tačiau nekontroliuoja;

Aptarnavimo blokas – IV aptarnavimo paslaugų įmonių blokas;

Aptarnavimo įmonės – NT Valdos, UAB, UAB TIC, UAB ETP, UAB TETAS, UAB TPC, UAB VAC;

Dukterinė įmonė – įmonė, kurią tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja Bendrovė;

Vertikaliai integruota įmonė – elektros energijos įmonė ar įmonių grupė, kai tas pats asmuo ar asmenys turi teisę tiesiogiai ar netiesiogiai vykdyti kontrolę ir kai įmonė ar įmonių grupė atlieka bent vieną iš perdavimo, skirstymo ar gamybos funkcijų;

Sąnaudos plus kainodaros metodas – kai sandorio kaina nustatoma apskaičiuojant tiesiogines ir netiesiogines sąnaudas, patirtas sandorio metu, ir pridėdant antkainį;

Reikšmingas skirtumas – kai sumos procentinė išraiška skiriasi dešimt ir daugiau kartų.

Vartojamos santrumpos:

CVP IS – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema;

UAB ETP – UAB „Elektros tinklo paslaugos“;

UAB TIC – UAB Technologijų ir inovacijų centras;

UAB TPC – UAB Tinklo priežiūros centras;

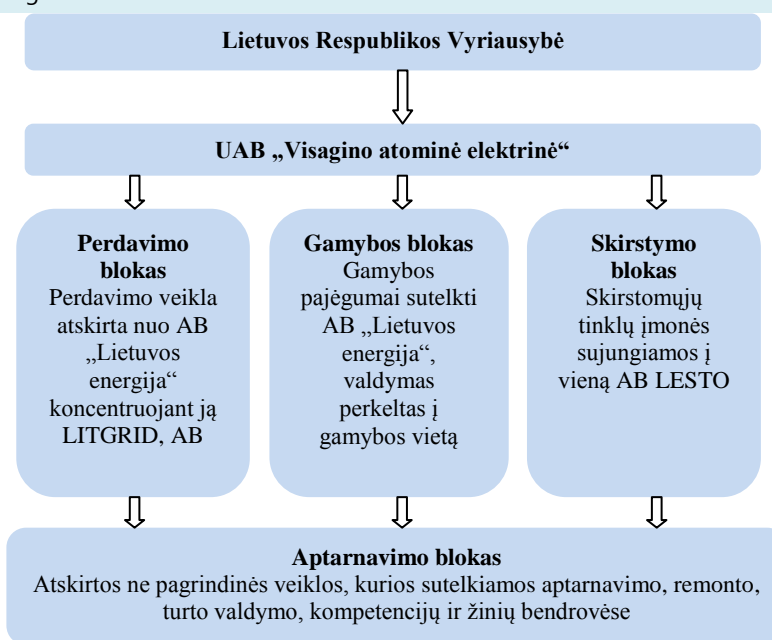
UAB VAC – UAB Verslo aptarnavimo centras;

VKEKK – Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

SANTRAUKA

Vadovaujantis Europos Sąjungos direktyva, Energetikos ministerija 2009 m. pabaigoje pradėjo Lietuvos elektros energetikos sektoriaus struktūrinę pertvarką, kurios metu reikėjo atskirti pagrindines veiklas – elektros gamybą ar tiekimą, perdavimą ir skirstymą. Valstybės kontrolė, norėdama įvertinti, kaip vykdoma ši pertvarka, 2011 m. atliko veiklos auditą „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“. Audito metu nustatyta, kad atliekant pertvarką, buvo sukurtas naujas IV aptarnavimo paslaugų įmonių blokas, teikiantis specifines elektros energetikos sektoriui būdingas paslaugas (1 pav.). Aptarnavimo bloko sukūrimo tikslai – išgryninti ir su efektyvinti aptarnavimo veiklas, įgyvendinant laisvos rinkos skatinimo priemones ir, esant poreikiui, įsileisti strateginę investuotoją.

1 pav. Elektros energetikos sektoriaus struktūra 2011 metais

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kuriant aptarnavimo bloką, atskirtos aptarnavimo bendrovių veiklos ir funkcijos: jos sutelktos specializuotose įmonėse, kurioms perduotas eksploatuojamas turtas – pastatai, informacinės sistemos, IT telekomunikacijų įranga ir jos aptarnavimo išlaidos, perkelti darbuotojai ir su jais susijusios sąnaudos:

- 2010 m. sukurta UAB Technologijų ir inovacijų centras, teikianti informacinių technologijų paslaugas UAB „Visagino atominė elektrinė“ ir jos dukterinėms bendrovėms;
- UAB „Kruonio investicijos“ (įmonės pavadinimas 2010 m. 11 mėn. pakeistas į NT Valdos, UAB) tapo energetikos sektoriaus nekilnojamojo ir kilnojamojo turto, kuris nesusijęs su įmonių vykdoma veikla, valdytojais;
- suformuotos dvi tinklo aptarnavimo įmonės UAB „Tetas“ ir UAB „Elektros tinklo paslaugos“.

Audito ataskaitoje buvo konstatuota, kad:

- didžioji dalis aptarnavimo bloko įmonių teikiamų paslaugų rinkoje neturi konkurencijos, nes jos teikia specifines elektros energetikos sektoriui būdingas paslaugas. Tinklo aptarnavimo vykdymą atskyrus į konkurencinę rinką, yra didelė rizika, kad susiformuotų karteliai, o tinklo aptarnavimo darbų kaina gali išaugti;

- aptarnavimo bloko įmonių teikiamos paslaugos tiesiogiai veikia galutinę elektros energijos kainą vartotojams, nes jos teikia paslaugas elektros energetikos sektoriaus įmonėms, kurių veikla licencijuojama arba kurioms taikomos valstybės reguliuojamos kainos ir kurių sąnaudos įskaičiuojamos į elektros energijos kainą. Todėl labai svarbu, už kokį užmokestį ir kokia pelno norma šios paslaugos teikiamos.

Atsižvelgiant į minimas rizikas, Lietuvos Respublikos Vyriausybei buvo pateikta rekomendacija:

- Teisės aktuose Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai suteikti teisę gauti visą reikalingą informaciją iš energetikos įmonės aptarnaujančių įmonių apie jų sąnaudas, pajamas ir sutartinius įsipareigojimus ir suderinti aptarnavimo bloko įmonių pasitvirtintas kainodaras su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija.

Svarbu paminėti, kad, derinant audito ataskaitos išvadas ir rekomendacijas, Energetikos ministerija pritarė audito metu nustatytiems rizikoms ir minėtai rekomendacijai.

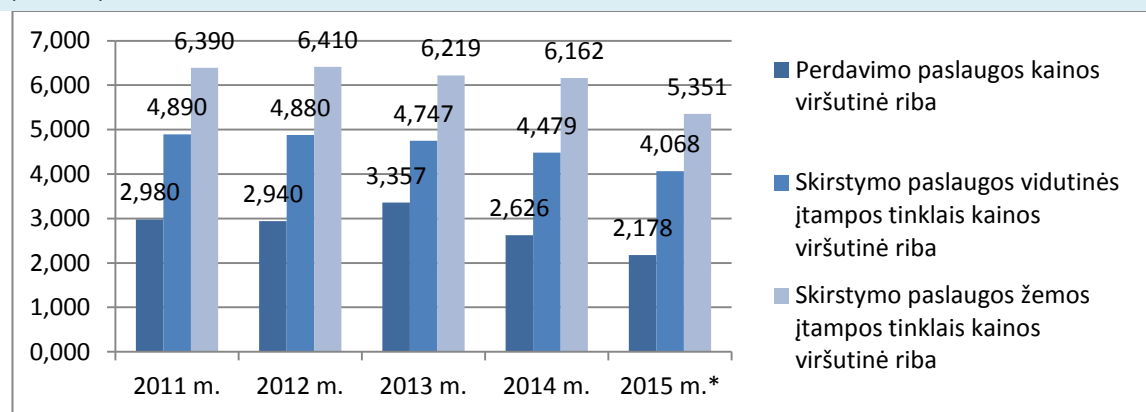
Valstybės kontrolei pasiteiravus apie rekomendacijos įgyvendinimą, 2012 metais Energetikos ministerija informavo, kad pagal Elektros energetikos įstatymo¹ 57 str. 2 d. ir 68 str. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos funkcijos yra pakankamai reglamentuotos ir, jeigu aptarnavimo bloko įmonės privalėtų kainodarą derinti su komisija, jų veikla iš esmės taptų reguliuojama, todėl valstybinio audito rekomendacijos įgyvendinimas būtų perteklinis. Tokia pat Energetikos ministerijos nuomonė buvo ir 2014 metais.

Mūsų vertinimu, Elektros energetikos įstatymo 68 str. reglamentuoja sąnaudų apskaitą ir kontrolę tik asmenų, turinčių didelę įtaką elektros energijos rinkoje. Tokiu atveju Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai nėra galimybės gauti informaciją tiesiogiai iš įmonių, kurios teikia paslaugas: LITGRID, AB, AB LESTO ar Lietuvos energija, AB.

VKEKK kiekvienais metais nustato perdavimo, skirstymo vidutinės ir žemos įtampos tinkluose paslaugų kainų viršutines ribas (perdavimo paslaugos kainą sudaro perdavimo paslaugos aukštos įtampos tinklais kainos viršutinė riba ir sisteminių paslaugų kaina).

2011–2015 m. perdavimo ir skirstymo paslaugų kainų viršutinių ribų kainos mažėjo, išskyrus skirstymo paslaugos žemos įtampos tinklais 2012 m. ir perdavimo paslaugos 2013 m. kainų viršutines ribas (2 pav.).

2 pav. Perdavimo, skirstymo vidutinės ir žemos įtampos tinkluose paslaugų kainų viršutinės ribos, ct/kWh (be PVM)

*Pastaba: 0,631 euro ct/kWh, 1,178 euro ct/kWh, 1,550 euro ct/kWh

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VKEKK duomenis

¹ Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas, 2000-07-20 Nr. VIII-1881 (2012-01-17 įstatymo Nr. XI-1919 redakcija, 57 str. 2 d.; 2014-03-13 įstatymo Nr. XII-774 redakcija).

VKEKK² 2014 m. atliko 2011–2013 m. laikotarpio LITRGRID, AB, AB LESTO ir AB „Lietuvos energijos gamyba“ auditą, kurio rezultatai turėjo įtakos perdavimo, skirstymo vidutinės ir žemos įtampos tinkluose paslaugų kainų viršutinėms riboms, jas nustatant 2015 m. Kadangi minėtos energetikos įmonės nesutinka su VKEKK atlikto audito rezultatais ir šiuo metu juos ginčija teisme, šie rezultatai nėra galutiniai.

Pažymėtina, kad LR Seimas 2014 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. XII-817 pritarė Laikinosios tyrimo komisijos dėl 2007 m. nacionalinėje energetikos strategijoje suformuluotų siekių įgyvendinimo rezultatų įvertinimo ir situacijos energetikos sektoriuje išaiškinimo išvada. Komisija, analizuodama kaip 2009–2012 m. buvo vykdoma elektros energetikos sektoriaus pertvarka, nagrinėjo ir IV aptarnavimo paslaugų įmonių bloko, teikiančio specifines elektros energetikos sektoriui būdingas paslaugas, sukūrimą. Išvadoje komisija atkreipė dėmesį, kad:

- aptarnavimo bloko įmonės veikė nepatvirtinusios teikiamų paslaugų kainodaros principų, todėl, joms veikiant rinkoje, atsiranda rizika susidaryti karteliams, o tai gali turėti didelę įtaką aptarnavimo darbų kainos didėjimui;
- aptarnavimo bloko įmonių teikiamų paslaugų kainos nepatenka į Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos reguliavimo sritį. Šių įmonių veiklos sąnaudos tampa perdavimo, skirstymo ir tiekimo paslaugų įmonių sąnaudomis, kurios įskaičiuojamos į elektros energijos kainą ir jas apmoka elektros energijos vartotojai.

Atsižvelgusi į Komisijos išvada ir įvertinusi Energetikos ministerijos nuomonę dėl veiklos audito „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“ rekomendacijos, Valstybės kontrolė į 2014 m. audito programą įtraukė auditą „Valstybinio audito ataskaitoje „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas“.

Atlikto audito tikslas – įvertinti, ar paslaugos iš aptarnaujančių įmonių buvo pirktos konkurencinėje aplinkoje ir jų pirkimas buvo ekonomiškėsnis lyginant su sudarytais vidaus sandoriais.

Audito metu vertinome teikiamų nekilnojamojo turto ir automobilių nuomos, informacinių technologijų ir telekomunikacijų, elektros tinklų remonto ir priežiūros paslaugų pirkimus iš aptarnavimo įmonių. Be to, vertinome, kaip kito perdavimo ir skirstymo operatorių elektros energijos kainų viršutinės ribos ir kokią dalį paslaugų elektros energetikos srityje veikiančios įmonės pirkė rinkoje iš dukterinių ir asocijuotų įmonių.

Audito subjektas – Energetikos ministerija, Finansų ministerija, LITGRID, AB, AB LESTO.

Audituojamas 2011–2013 m. laikotarpis. Pokyčių ir tendencijų analizei naudojami ir vėlesnių bei ankstesnių metų duomenys.

Audito metu naudota audituojamų subjektų pateikta konfidenciali informacija. Siekiant įstatymų nustatyta tvarka apsaugoti informaciją, gautą atliekant valstybinį auditą, kuri laikoma komercine (gamybine) paslaptimi, ir konfidencialią informaciją bei vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymo³ 18 str. 1 d., Civilinio kodekso 1.116 str., Valstybės kontrolės įstatymo⁴ 38 str. 2 d., konfidenciali informacija negali būti viešai skelbiama ir platinama, todėl ataskaitoje „Valstybinio

² Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos raštai: 2014-10-30 Nr. R2-2694 ir 2015-01-14 Nr. R2-(E)-79.

³ Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas, 1996-07-02 Nr. I-418 (2006-07-11 įstatymo Nr. X-752 redakcija).

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymas, 1995-05-30 Nr. I-907 (2001-12-13 įstatymo Nr. IX-650 redakcija).

audito ataskaitoje „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“ pateiktos rekomendacijos įgyvendinimas“ konfidencialūs duomenys nepateikti.

Mažindami audito riziką, auditui reikalingą informaciją rinkome iš skirtingų nepriklausomų informacijos šaltinių, taikydami patvirtinimo, patikrinimo, apklausos ir analitinio įvertinimo procedūras. Audito metodai ir procedūros pateikti ataskaitos 1 priede.

Valstybinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁵ ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁶.

Atlikdami auditą laikėmės prielaidos, kad visi auditoriams pateikti duomenys yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Įvertinę surinktus įrodymus, pateikiame valstybinio audito išvadas ir rekomendacijas.

IŠVADOS

1. Elektros energetikos įmonėms sudarant vidaus sandorius su dukterinėmis bendrovėmis arba tada, kai darbai, prekės ar paslaugos įsigyjamos iš vienintelio tiekėjo, nėra konkurencijos, todėl yra rizika, kad šių darbų, prekių ar paslaugų kainos gali neatitikti rinkos kainų.
2. 2011 m. AB LESTO (83 proc.) ir LITGRID, AB, (62,5 proc.) elektros tinklų priežiūros ir remonto paslaugas pirkė sudarydamos vidaus sandorius su UAB TETAS ir UAB „Elektros tinklo paslaugos“, o nuo 2014 m. abi įmonės šias paslaugas perka vykdydamos viešuosius pirkimus iš rinkoje veikiančių tiekėjų. Tokiu būdu elektros tinklų priežiūros ir remonto paslaugų srityje buvo pasiekti elektros energetikos sektoriaus pertvarkos aptarnavimo bloko sukūrimo tikslai.
3. AB LESTO ir LITGRID, AB, patirtos sąnaudos perkant pagal Viešųjų pirkimų įstatymo išimtis, t. y. 10 str. 1 d. 6 p. (nekilnojamojo turto nuoma) ir 10 str. 5 d. (vidaus sandoriai) nuo visų reguliuojamos veiklos sąnaudų mažėjo. Per 2011–2013 m. laikotarpį šių sąnaudų dalis AB LESTO sumažėjo nuo 17,1 proc. iki 8,2 proc., LITGRID, AB, – nuo 15,3 proc. iki 8,3 proc. Kadangi 2014 m. buvo įsteigtos naujos dukterinės ir asocijuotos įmonės, su kuriomis sudaryti vidaus sandoriai, ši dalis gali didėti.
4. 2011 m. atlikto veiklos audito „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“ rekomendacija „teisės aktuose Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai suteikti teisę gauti visą reikalingą informaciją iš energetikos įmonės aptarnaujančių įmonių apie jų sąnaudas, pajamas ir sutartinius įsipareigojimus ir suderinti aptarnavimo bloko įmonių pasitvirtintas kainodaras su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija“ yra iš esmės aktuali, nes:
 - teikiamų aptarnavimo paslaugų įkainiai apskaičiuojami pagal sandorio metu patirtas pastoviąsias ir kintamas sąnaudas, kurių nevertina nei Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, nei kitos kontroliuojančios institucijos, o šios sąnaudos turi įtakos elektros perdavimo ir skirstymo kainai;

⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija).

⁶ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito įgyvendinimo rekomendacijos“ ir 3100-asis TAAIS „Veiklos audito gairės – svarbiausi principai“ (http://www.vkontrolė.lt/meniu.aspx?dok_id=412).

- elektros energetikos įmonių vykdyti pirkimai konkurencinėje aplinkoje yra ekonomiškesni nei sudaromi vidaus sandoriai;
- viešųjų pirkimų konkurso būdu laimėtų ir pasirašytų sutarčių bendrasis pelningumas yra reikšmingai mažesnis negu sutarčių, sudarytų vidaus sandoriais;
- elektros energetikos įmonės steigia naujas dukterines ir asocijuotas įmones, su kuriomis sudaromi vidaus sandoriai nekonkurencinėje aplinkoje.

REKOMENDACIJOS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

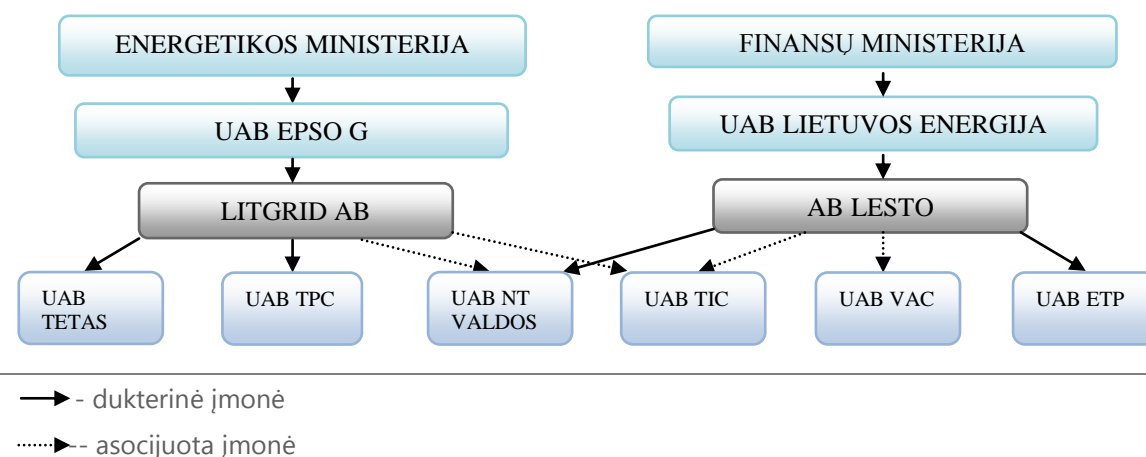
Atlikę auditą „Valstybinio audito ataskaitoje „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“ pateiktos rekomendacijos įgyvendinimas“ ir įvertinę jo metu nustatytus faktus, teikiame patikslintą rekomendaciją:

Teisės aktuose Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai suteikti teisę gauti visą reikalingą informaciją iš dukterinių ir asocijuotų elektros energetikos įmonės aptarnaujančių bendrovių apie jų sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kai su jomis sudaromi vidaus sandoriai arba prekės, paslaugos ar darbai perkami iš šių įmonių kaip iš vienintelio pasirinkto tiekėjo.

AUDITO REZULTATAI

Siekdami objektyviai ir išsamiai įvertinti nekilnojamojo turto ir automobilių nuomos, informacinių technologijų ir telekomunikacijų bei elektros tinklų remonto ir priežiūros paslaugas, kurias teikia IV aptarnavimo bloko įmonės, nagrinėjome šių paslaugų pirkimus elektros energijos perdavimo įmonėje LITGRID, AB, kurios veiklą kontroliuoja Energetikos ministerija, ir elektros energetikos skirstymo įmonėje AB LESTO, kurios veiklą kontroliuoja Finansų ministerija (3 pav.).

3 pav. Elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistemos operatorių valdymo ir aptarnavimo bloko schema 2014 metais

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Finansų ministerija valdo ir „Lietuvos energijos gamyba“, AB, veiklą (elektros energijos gamyba, tiekimas, importas, eksportas), bet šioje įmonėje duomenų auditui nerinkome.

NT Valdosa, UAB, yra viena didžiausių turto valdymo bendrovių, teikianti nekilnojamojo turto ir transporto nuomos paslaugas visoje Lietuvoje. UAB Technologijų ir inovacijų centras (TIC) teikia informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugas elektros energetikos sektoriaus įmonėms. UAB „Tetas“ ir UAB „Elektros tinklo paslaugos“ (ETP) teikia vidutinės įtampos transformatorinių pastočių ir skirstymo punktų rekonstravimo, remonto ir techninės priežiūros paslaugas. 2014 m. aptarnavimo paslaugų bloką papildė UAB Tinklo priežiūros centras (TPC), kurios pagrindinė veikla – kaupti kompetenciją ir patirtį, susijusią su elektros tarpsteminė jungčių valdymu ir eksploatavimu, ir UAB Verslo aptarnavimo centras (VAC), kuri teiks viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo, buhalterinės apskaitos ir darbo santykių administravimo paslaugas.

Atlikę AB LESTO ir LITGRID, AB, paslaugų pirkimų iš dukterinių ir asocijuotų įmonių analizę, nustatėme, kokią dalį visų reguliuojamos veiklos sąnaudų sudaro aptarnavimo paslaugų pirkimai ne viešųjų pirkimų būdu. Nustatyta, kad tokių pirkimų dalis per 2011–2013 m. laikotarpį AB LESTO sumažėjo nuo 17,1 proc. iki 8,2 proc., LITGRID, AB, – nuo 15,3 proc. iki 8,3 proc. Kadangi 2014 m. buvo įsteigtos naujos dukterinės ir asocijuotos įmonės, su kuriomis sudaryti vidaus sandoriai, ši dalis gali didėti.

1. NEKILNOJAMOJO TURTO NUOMOS PASLAUGOS

Vertindami nekilnojamo turto nuomos paslaugų pirkimus, analizavome darbų, prekių ir paslaugų pirkimų planus, nekilnojamojo turto pirkimo komisijos ir vadovų tarybos posėdžio protokolus, nekilnojamojo turto ir negyvenamųjų patalpų nuomos sutartis, vidaus auditų ataskaitas, Apskaitos skyriaus darbuotojų pateiktą informaciją. Vertinome nekilnojamojo turto nuomos vertės nustatymo ataskaitas, rekomendacinę išvadą dėl nuomos įkainių taikymo tarp susijusių šalių, nekilnojamojo turto nuomos kainodaros sudarymo principus.

1 lentelė. Nekilnojamojo turto nuomos paslaugų pirkimai iš NT Valdos, UAB, ir kitų tiekėjų

Paslaugų pirkimai 2011–2013 metais

Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	NT Valdos, UAB, nuosavybės teise valdomų ir nuomojamų nekilnojamojo turto objektų nuomos įkainius nustato atsižvelgdama į nepriklausomų turto vertintojų pateiktas rekomendacines išvadas, kurios formuluojamos atlikus nekilnojamojo turto nuomos rinkos ir kainų analizę. NT Valdos, UAB, nepriklausomų turto vertintojų paslaugas įsigyja mažiausiai kartą per dvejus metus.	
2.	Vykdant žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamojo turto daiktų pirkimus arba nuomą, AB LESTO Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimai netaikomi, o šių įsigijimų tvarką nustato Vyriausybė. AB LESTO, 2011 m. pasirašydama negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį su NT Valdos, UAB, nesivadovavo Vyriausybės 2003-06-25 nutarimu ⁷ Nr. 841 patvirtintu Aprašu (nesudarė pirkimo komisijos, nevykdė skelbiamų derybų). Šios sutarties, kurios galiojimo terminas baigiasi 2017 m. gruodžio 31 d., pasirašymui pritarė AB LESTO vadovų taryba.	Vykdant žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamojo turto daiktų pirkimus arba nuomą, LITGRID, AB, Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimai netaikomi, o šių įsigijimų tvarką nustato Vyriausybė. Pagal Vyriausybės 2003-06-25 nutarimu ⁸ Nr. 841 patvirtintą Aprašą LITGRID, AB, negyvenamųjų patalpų (A. Juozapavičiaus g. 13 ir P. Lukšio g. 1, Vilnius) nuomos paslaugas iš NT Valdos, UAB, įsigijo neskelbiamų derybų būdu su sąlyga, kad nekilnojamieji daiktai perkami, nuomojami ar įsigijamos teisės į juos tam tikroje konkrečioje vietoje ir nėra kitų pirkimo alternatyvų.
3.	Patalpų, esančių Žvejų g. 14, Vilnius, nuomos kainos atitinka vidutinės rinkos kainas, o kainodara yra kompleksinė (fiksotas nuomos mokestis, faktinės komunalinės ir kitos išlaidos). 2012 m. nepriklausomiems ekspertams atlikus šio turto nuomos rinkos vertinimą ir pateikus išvadą, nustatyta, kad sudarytoje sutartyje nuomos kainos atitinka rinkos kainas.	Įsigyjant patalpų nuomos paslaugas Juozapavičiaus g. 13, Vilnius, kitų pirkimo alternatyvų nebuvo. 2011 m. lapkričio 2 d. LITGRID, AB, nekilnojamojo turto daiktų nuomos sutartį su NT Valdos, UAB, sudarė rinkos kainomis, vadovaudamasi LITGRID, AB, atlikta negyvenamųjų patalpų nuomos rinkos kainų analize ir NT Valdos, UAB, pateiktu pasiūlymu. 2012 m. nepriklausomiems ekspertams atlikus šio turto nuomos rinkos vertinimą ir pateikus išvadą, nustatyta, kad sudarytoje sutartyje nuomos kainos atitinka rinkos kainas.
4.	2013 m. nuomodama patalpas Vilniaus klientų aptarnavimo centrui, Viršuliškių skg. 34, Vilnius, AB LESTO nesivadovavo Vyriausybės 2003-06-25 nutarimu Nr. 841 patvirtinto Aprašo 8 ir 8.1 p. ir neatliko paslaugų pirkimo skelbiamų derybų būdu. AB LESTO šias patalpų nuomos paslaugas nupirko ne iš NT Valdos, UAB, o iš kito tiekėjo,	

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-06-25 nutarimas Nr. 841 (2004-02-25 nutarimo Nr. 211 redakcija) „Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamojo turto daiktų pirkimų arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimų tvarkos aprašas“.

⁸Ten pat.

	atlikusi 21 galimo patalpų nuomos objekto rinkos kainų analizę ir derybas su potencialiais nuomotojais dėl sutarties sąlygų. Sprendimui pritarė AB LESTO vadovų taryba.	
Įvykę pokyčiai 2014 metais		
Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	Vadovaujantis Vyriausybės 2003-06-25 nutarimu Nr. 841 patvirtintu Aprašu, žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų pirkimai arba nuoma bendrovėje turėjo būti organizuota pagal įmonės vidaus nustatytą įsigijimo tvarką. Nuomos paslaugas AB LESTO įsigijo neturėdama savo reglamentuotos tvarkos ir nesivadovaudama minėtu Aprašu. Minėtą tvarką AB LESTO pasitvirtino 2014 m. gegužės 9 d.	Vadovaujantis Vyriausybės 2003-06-25 nutarimu Nr. 841 patvirtintu Aprašu, žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų pirkimai arba nuoma bendrovėje turėjo būti organizuota pagal įmonės vidaus nustatytą įsigijimo tvarką. Nuomos paslaugas LITGRID, AB, įsigijo vadovaudamasi minėto Aprašo reikalavimais, nors neturėjo savo reglamentuotos tvarkos, kaip numatyta Apraše. Minėtą tvarką LITGRID, AB, pasitvirtino 2014 m. liepos 21 d.
2.		2014 m. lapkričio 2 d. pasibaigė negyvenamųjų patalpų sutarties terminas. Ji pratęsta dviem mėnesiams, kol baigiamos vykdyti naujo pirkimo procedūros. Dėl šiose patalpose įrengto elektros perdavimo sistemos valdymo centro pirkimas bus vykdomas iš vienintelio tiekėjo – NT Valdos, UAB, nors nėra užtikrinamas sistemos valdymo centrui nustatytas ketvirtas (aukščiausias) fizinės saugos lygis, nuomojant patalpas Juozapavičiaus g. 13. Nepriklausoma audito kompanija, atlikusi saugos priemonių alternatyvų analizę, pateikė išvadą, kad sistemos valdymo centrą kaip kritinę reikšmę sistemos valdymui turintį objektą reikia išskirti į saugos reikalavimus atitinkantį pastatą.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Negyvenamųjų patalpų nuomos paslaugas energetikos įmonės 2011 m. pirko iš vienintelio tiekėjo – NT Valdos, UAB, tačiau patalpų nuomos sutartys buvo sudarytos rinkos kainomis.

AB LESTO 2011 m. nuomojamų patalpų plotas iš NT Valdos, UAB, sudarė 105,9 tūkst. kv. m, arba 100 proc. viso nuomojamo ploto. 2014 m. nuomojamas plotas iš NT Valdos, UAB, sumažėjo iki 60,2 tūkst. kv. m, arba 57 proc., nes tam įtakos turėjo ne tik patalpų optimizavimas, bet ir jų nuoma iš kitų išorės nuomotojų.

2. AUTOMOBILIŲ IR SPECIALAUS TRANSPORTO NUOMOS PASLAUGOS

Vertindami automobilių nuomos paslaugų pirkimus, analizavome transporto priemonių nuomos sutartis, specialaus transporto priemonių nuomos paslaugų pirkimo dokumentus, Viešųjų pirkimų tarnybai pateiktas ataskaitas dėl vidaus sandorių, transporto priemonių pirkimo skelbiamų derybų būdu dokumentus (pateikė UAB TIC). Vertinome transporto priemonių nuomos, priežiūros ir administravimo teikiamų paslaugų kainų nustatymo metodiką, pateiktą informaciją apie įmonės pardavimų pajamas, specialaus transporto priemonių suformavimo įmonėje analizę, tikrinome informaciją apie NT Valdos, UAB, pardavimų pajamas.

2 lentelė. Automobilių ir specialaus transporto nuomos paslaugų pirkimai iš NT Valdos, UAB

Paslaugų pirkimai 2011–2013 metais

Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	NT Valdos, UAB, teikiamų paslaugų įkainiai apskaičiuojami pagal pastoviąsias ir kintamas sąnaudas, patirtas sandorio metu, pridodant atitinkamą maržos procentą, atskirai kiekvienam paslaugų paketui, suskirstytam pagal automobilių grupes ir teikiamų paslaugų pavadinimus.	
2.	Elektros energetikos bendrovės (LESTO, LITGRID, Lietuvos energija, BALTPPOOL, Technologijų ir inovacijų centras, <i>Data Logistics Center</i> , Visagino atominė elektrinė), 2011 m. įgaliojo UAB TIC organizuoti 892 lengvųjų ir krovininių transporto priemonių iki 3,5 t nuomos paslaugų pirkimą. Pirkimas buvo vykdomas skelbiamų derybų būdu CVP IS elektroninėmis priemonėmis ir atitiko tarptautinio pirkimo vertės ribas ir kitus jo reikalavimus, bet pasiūlymą pateikė vienintelis suinteresuotas dalyvis – NT Valdos, UAB. NT Valdos, UAB, atitiko visus kvalifikacinius reikalavimus, tarp jų kvalifikacinį reikalavimą (techniniai pajėgumai), kad tiekėjas būtų vykdęs panašios apimties ir sudėtingumo sutartis, kurių bendra vertė per metus ne mažesnė kaip 7 mln. Lt. 2010 m. NT Valdos, UAB, su elektros energetikos įmonėmis dėl tų pačių paslaugų buvo sudarę vidaus sandorių už 19,5 mln. Lt, 2011 m. dėl šių paslaugų buvo sudarę vieną 99,8 tūkst. Lt sutartį su išorės įmone.	
3.	Nuo 2012 m. AB LESTO krovininio ir specialaus transporto, jo priežiūros ir administravimo paslaugas nuomojasi iš dukterinės bendrovės NT Valdos, UAB, pagal vidaus sandorį. Kadangi 2011 m. NT Valdos, UAB, neatitiko vidaus sandoriui sudaryti privalomų kriterijų (per paskutinius finansinius metus negauna iš veiklos, skirtos kontroliuojančių subjektų poreikiams tenkinti ne mažiau kaip 90 proc. pardavimo pajamų), todėl neužtikrino Viešųjų pirkimų įstatymo 10 str. 5 d. sąlygų laikymosi, ir vidaus sandorį turėjo nutraukti.	LITGRID, AB, specialių transporto priemonių nuomos paslaugas pirkė Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, t. y. 2012 m. atlikus mažos vertės pirkimą tiekėjų apklausą CVP IS elektroninėmis priemonėmis, o 2014 m. – atlikus supaprastintą atvirą konkursą.
4.	2013 m. skelbtas krovininio ir specialaus transporto nuomos paslaugų viešasis pirkimas neįvyko dėl vienintelio tiekėjo – NT Valdos, UAB, pasiūlytos 1,1 mln. Lt per didelės įsigijimo kainos. Šis pirkimas pasibaigė 2014 m. I ketvirtį, o naujas nebuvo skelbtas, todėl AB LESTO šias transporto priemones ir toliau nuomojasi pagal sudarytą vidaus sandorį su NT Valdos, UAB.	

Įvykę pokyčiai 2014 metais

Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	2015 m. bus atliekamas naujas lengvųjų automobilių ir krovininių transporto priemonių iki 3,5 t nuomos paslaugų viešųjų pirkimų konkursas.	2015 m. bus atliekamas naujas lengvųjų automobilių ir krovininių transporto priemonių iki 3,5 t nuomos paslaugų viešųjų pirkimų konkursas.
2.	AB LESTO vadovų taryba, apsvačiusi specialaus transporto priemonių parko valdytojo pakeitimo galimybes ir atliktą finansinį įvertinimą, nusprendė tokį parką 2015–2016 m. suformuoti įmonėje. AB LESTO, planuodama įgyvendinti specialaus transporto priemonių parko suformavimo projektą, įsigys ir valdys specialų transportą, o jo priežiūrą ir aptarnavimą vykdys atrinktas paslaugų tiekėjas.	

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Elektros energetikos sektoriaus pertvarkos metu buvo siekiama efektyvinti gamybos, perdavimo ir skirstymo bloko įmonių veiklą ir jų sąnaudas, todėl buvo kuriamos aptarnavimo bloko įmonės ir joms perduodamas elektros energetikos įmonių turtas. AB LESTO, įkūrusi specialaus transporto priemonių parką, nesieks elektros energetikos sektoriaus pertvarkos metu nustatytų tikslų – išgryninti veiklas, nes numatė galimybę šį turtą ekonomiškiau tvarkyti įmonės viduje.

3. INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ IR TELEKOMUNIKACIJŲ PASLAUGOS

Vertindami informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų pirkimus, analizavome valdybos posėdžių 2011–2014 m. I pusmečio protokolus, sudarytų vidaus sandorių dėl informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų pirkimo apimtis. Vertinome minėtas paslaugas teikiančių įmonių parengtas kainodaros metodikas, analizavome duomenis, susijusius su organizuotų viešųjų pirkimų apimtimis, lyginome vidaus sandoriuose nustatytus paslaugų įkainius su analogiškais įkainiais, nustatytais sandoriuose, sudarytuose po viešojo pirkimo konkurso.

3 lentelė. Informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų pirkimai iš UAB Technologijų ir inovacijų centro

Paslaugų pirkimai 2011–2013 metais		
Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	Elektros energetikos sektoriaus pertvarkos metu visos informacinių technologijų ir telekomunikacijų kompetencijos ir infrastruktūra buvo sutelkta UAB Technologijų ir inovacijų centre ir UAB <i>Data Logistic Center</i> (2013 m. įmonės reorganizuotos į UAB Duomenų logistikos centrą ir UAB Technologijų ir inovacijų centrą). Kadangi pačiose energetikos įmonėse buvo palikti tik minimalūs informacinių technologijų ir telekomunikacijų išteklių, visos informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugos buvo perkamos iš šių bendrovių, sudarius vidaus sandorius.	
2.	UAB Technologijų ir inovacijų centras teikiamų paslaugų įkainius nustato pagal patiriamas sąnaudas, naudodamasi palyginamųjų įmonių finansiniais duomenimis. Kadangi Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai nesuteikta teisė vertinti patiriamas sąnaudas, yra rizika, kad informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų kainos gali būti nepagrįstos, kai nėra konkurencijos, o sudaromi vidaus sandoriai arba perkama iš vienintelio tiekėjo.	
3.		ES III energetikos pakete ir nacionalinėje teisėje numatyta, kad perdavimo sistemos operatorius LITGRID, AB, negali dalytis informacinių technologijų sistemomis ar įranga, fizinėmis patalpomis ir prieigos apsaugos sistemomis su vertikaliai integruotos įmonės padaliniu. Dėl šios priežasties akcinė bendrovė negali pirkti UAB Technologijų ir inovacijų centro teikiamų informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų visa apimtimi.
Įvykę pokyčiai 2014 metais		
Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	Kadangi skirstymo sistemos operatoriui ES III energetikos pakete ir nacionalinėje teisėje nenumatytas reikalavimas atskirti turto nuosavybės nuo vertikaliai integruotos įmonės, AB LESTO informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugas ir toliau įsigys sudarydama vidaus sandorius su UAB Technologijų ir inovacijų centru.	Kadangi perdavimo sistemos operatorius privalo atitikti ES III energetinio paketo ir nacionalinės teisės reikalavimus, LITGRID, AB, kuria informacinių technologijų ir telekomunikacijų kompetencijas įmonės viduje ir perima šių sistemų valdymo kontrolę, o kitas paslaugas numato pirkti rinkos sąlygomis, vykdydama viešuosius pirkimus.
2.	2014 m. AB LESTO ir UAB Technologijų ir inovacijų centras trejiems metams sudarė naują informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų teikimo vidaus sandorį, nes AB LESTO šių paslaugų rinkoje pirkti neketina.	Dėl skirtingo paslaugų lygio arba apimties palyginti informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų įkainius tiesiogiai nėra galimybės. Palyginę kai kurių standartinių paslaugų (kompiuterinės darbo vietos priežiūra, organizacinės technikos aptarnavimas), kurios sudaro nedidelę visų ITT paslaugų dalį ir kurias LITGRID, AB, pradėjo pirkti rinkoje, įkainiai yra 30–50 proc. mažesni nei analogiškų paslaugų, kurios buvo perkamos pagal vidaus sandorius iš UAB Technologijų ir inovacijų centro.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

UAB Technologijų ir inovacijų centras teikiamų paslaugų įkainius nustato pagal patiriamas sąnaudas, naudodamasi palyginamųjų įmonių finansiniais duomenimis. Kadangi Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai nesuteikta teisė vertinti šios įmonės patiriamas sąnaudas, yra rizika, kad informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų kainos gali būti nepagrįstos, kai nėra konkurencijos, o sudaromi vidaus sandoriai arba perkama iš vienintelio tiekėjo.

4. ELEKTROS TINKLŲ PRIEŽIŪROS IR REMONTO PASLAUGOS

Vertindami elektros tinklų remonto ir priežiūros paslaugų pirkimus, analizavome sudarytų sutarčių viešųjų pirkimų konkursų dokumentus, lyginome tiekėjų pasiūlymus prieš ir po derybų, analizavome supaprastintų viešųjų pirkimų komisijos protokolus, vidaus audito ataskaitas, paslaugas teikiančių elektros energetikos sektoriaus dukterinių įmonių parengtas kainodaros metodikas, Viešųjų pirkimų tarnybos pateiktus duomenis apie elektros energetikos sektoriaus įmonių organizuotų viešųjų pirkimų apimtį, viešuosiuose konkursuose dalyvavusių tiekėjų skaičių, nagrinėjome, ar tiekėjai konkuravo tarpusavyje, tarp jų ir dukterinės, ir asocijuotos įmonės. Taip pat buvo analizuojami duomenys apie sudarytų vidaus sandorių su dukterinėmis ir asocijuotomis įmonėmis apimtį per 2011–2014 m. I pusmetį.

4 lentelė. Elektros tinklų ir priežiūros ir remonto paslaugų pirkimai iš UAB TETAS ir UAB „Elektros tinklo paslaugos“

Paslaugų pirkimai 2011–2013 metais		
Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	2011 m. AB LESTO 83 proc. elektros tinklų priežiūros ir remonto paslaugų iš UAB TETAS ir UAB „Elektros tinklo paslaugos“ pirkto sudarydama vidaus sandorius, o 2013 m. 80 proc. minėtų paslaugų buvo perkama iš šių įmonių, organizavus viešųjų pirkimų konkursus.	2011 m. LITGRID, AB, 62,5 proc. elektros tinklų priežiūros ir remonto paslaugų iš UAB TETAS ir UAB „Elektros tinklo paslaugos“ pirkto sudarydama vidaus sandorius, o 2013 m. 97,4 proc. minėtų paslaugų buvo perkama iš šių įmonių, organizavus viešųjų pirkimų konkursus.
2.	LITGRID, AB, vidaus auditas nustatė, kad dukterinės įmonės UAB TETAS 2013 m. viešųjų pirkimų konkurso būdu laimėtų ir pasirašytų tinklo priežiūros ir remonto sutarčių bendrasis pelningumas buvo reikšmingai mažesnis negu vidaus sandoriais sudarytų sutarčių bendrasis pelningumas 2012 metais.	
Įvykę pokyčiai 2014 metais		
Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	Visas elektros tinklų priežiūros ir remonto paslaugas AB LESTO ir LITGRID, AB, perka iš rinkoje veikiančių subjektų, vykdydamos viešuosius pirkimus.	

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kadangi 2014 m. AB LESTO ir LITGRID, AB, vidaus sandorių dėl elektros tinklų priežiūros ir remonto paslaugų (darbų) nesudarė, o juos pirkto organizavusios viešųjų pirkimų konkursus, kuriuose daugeliu atvejų dalyvavo ne mažiau nei 3 tiekėjai, šios paslaugos (darbai) buvo perkamos rinkos kainomis, nes tiekėjai konkuravo tarpusavyje.

5. NAUJŲ APTARNAVIMO ĮMONIŲ STEIGIMAS

Per 2014 metus aptarnavimo paslaugų bloką papildė dvi įsteigtos įmonės. AB LESTO kartu su kitomis Lietuvos energijos grupės įmonėmis įsteigė UAB Verslo aptarnavimo centrą, o LITGRID, AB, – UAB Tinklo priežiūros centrą, todėl audito metu nagrinėjome jų įsteigimo priežastis ir paslaugų pirkimus iš jų.

5 lentelė. Paslaugų pirkimai iš naujai įsteigtų aptarnavimo bloko bendrovių

Įvykę pokyčiai 2014 metais

Nr.	AB LESTO	LITGRID, AB
1.	Siekiant optimizuoti Lietuvos energijos grupės įmonių veiklas, 2014 m. buvo įsteigta UAB Verslo aptarnavimo centras, kuri teiks viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo, buhalterinės apskaitos ir darbo santykių administravimo paslaugas savo akcininkams: AB LESTO, Lietuvos energijos gamyba, AB, UAB Lietuvos energija, UAB LITGAS ir UAB Technologijų ir inovacijų centras. Gavusi Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimą, AB LESTO su šia įmone sudarė neterminuotą vidaus sandorį.	2014 m. buvo įsteigta UAB Tinklo priežiūros centras (100 proc. akcijų priklauso LITGRID, AB), su kuria ketveriems metams sudarytas 12,7 mln. Lt vertės vidaus sandoris. Sandoriams įvertinti planuojama pasirinkti sąnaudos plius kainodaros metodą.
2.	Naujos bendrovės įsteigimą AB LESTO motyvuoja tuo, kad bus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ trumpesni atliekamų viešųjų pirkimų terminai, užtikrintas jų skaidrumas; ▪ pasiekta sinergija, paslaugas atliekant Lietuvos energijos įmonių grupei; ▪ UAB Verslo aptarnavimo centro valdybos sprendimai dėl naujos įmonės kainodaros ar biudžeto priimti vienbalsiai; ▪ viešųjų pirkimų, buhalterinės apskaitos ir kt. teikiamos paslaugos laikomos strategiškai svarbiomis. 	Naujos bendrovės įsteigimą LITGRID, AB, motyvuoja tuo, kad bus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ nuosekliai įgyvendinamas pradėtas darbas – atskiriamos tiesioginės operatoriaus funkcijos (sistemos planavimas, valdymas, plėtra, technologinio turto valdymas) nuo paslaugų teikėjo funkcijų; ▪ tikslesnė realių sąnaudų apskaita veikloms, kurias vykdo UAB Tinklo priežiūros centras – už visas paslaugas gaunamos sąskaitos, kurias galima priskirti konkrečioms sąnaudų pozicijoms; ▪ galimybė šias sąnaudas palyginti su rinkos kainomis ir taip ieškoti būdų efektyvinti veiklą.
3.		Atskiriant elektros energetikos sektoriaus aptarnavimo paslaugų įmones, buvo siekiama išgryninti ir padaryti veiksmingesnes aptarnavimo veiklas, tiesiogiai nesusijusias su elektros energetikos įmonių veiklos sritimis. Įkurta UAB Tinklo priežiūros centras bus kontroliuojama kaip LITGRID, AB, struktūrinis padalinys, paslaugas teikianti išskirtinai perdavimo sistemos operatoriui. Kadangi UAB Tinklo priežiūros centro veikla tiesiogiai susijusi su funkcijomis, kurių įgyvendinimą privalo užtikrinti LITGRID, AB, todėl manome, kad privalomoms paslaugoms atlikti LITGRID, AB, galėjo įsteigti vidinį įmonės padalinį, o tai leistų VKEKK įvertinti visas su šios įmonės veikla susijusias sąnaudas.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Kadangi su naujai įsteigtomis bendrovėmis tiek AB LESTO, tiek LITGRID, AB, sudarė vidaus sandorius ir tokiu būdu šioms paslaugoms pirkti nebuvo konkurencijos, o Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija neturi galimybės gauti duomenų iš naujai įsteigtų bendrovių, yra rizika, kad šių paslaugų kainos gali neatitikti rinkos kainų.

AB LESTO nuomone, vidaus sandorio sudarymas ir vykdymas konkurencijos reikalavimų neriboja, kadangi dukterinės įmonės (UAB Technologijų ir inovacijų centras ir UAB Verslo aptarnavimo centras) yra perkančiosios organizacijos, kurios prekes, paslaugas, darbus, reikalingus AB LESTO veiklai, įsigyja viešųjų pirkimų būdu. Be to, tarpusavio sandorių kainodaros principų laikymasis, vadovaujantis mokesčius reglamentuojančiais teisės aktais, užtikrina kainų ir pelningumo palyginamumą ir vidurkį, lyginant su rinka.

Kadangi UAB Verslo aptarnavimo centras veiklą pradėjo 2014 m. spalio mėnesį, įvertinti šios įmonės veiklos rezultatų nebuvo galimybės.

2-ojo audito departamento direktorė

Zita Valatkienė

Vyriausiasis valstybinis auditorius

Laurynas Bilkis

Valstybinio audito ataskaitos kopijos (po vieną egz) pateiktos:

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui;

Lietuvos Respublikos Vyriausybei;

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai;

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

LITGRID, AB;

AB, LESTO;

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai.

Auditas atliktas, vykdant 2014-06-16 pavedimą Nr. P-20-3

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Laurynas Bilkis (grupės vadovas)

Rita Buidovienė

Liudvikas Smilgevičius

Aistė Šidagytė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio audito ataskaitoje
 „Elektros energetikos sektoriaus
 pertvarka“ pateiktos rekomendacijos
 įgyvendinimas“
 1 priedas

Pagrindiniai duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Eil. Nr.	Metodas	Tikslai
1.	2.	3.
1.	<p>Dokumentų peržiūra – nagrinėjome elektros energetikos įmonių pateiktus ir su jomis susijusius dokumentus: AB LESTO ir LITGRID, AB, įstatus, visuotinio akcininkų susirinkimo, stebėtojų tarybos ir valdybos posėdžių 2011–2014 m. I pusmečio protokolus, generalinio direktoriaus įsakymus, vadovų tarybos sprendimus. AB LESTO ir LITGRID, AB, stebėtojų ir vadovų tarybų bei valdybos darbo reglamentus, vidaus audito ataskaitas, su susijusiomis įmonėmis sudarytas paslaugų teikimo sutartis – vidaus sandorius ir tiekėjų apklausos pažymas. Su AB LESTO ir LITGRID, AB, susijusių, energetikos sektorių aptarnaujančių įmonių steigimo aktus ir sutartis, įstatus, visuotinių akcininkų susirinkimų protokolus, finansines ataskaitas, sandorių kainodaros metodikas.</p> <p>Nagrinėjome Energetikos ir Finansų ministerijų, VKEKK, VPT įsakymus, nutarimus, sutikimus, pažymas ir kitą pateiktą informaciją. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES III energetikos paketą), LR įstatymus, VKEKK atliktų planinių patikrinimų aktus ir sąnaudų auditų ataskaitas, Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitą „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“.</p>	<p>Atrinkti patikimus šaltinius audito tikslui pasiekti – įvertinti, ar energetikos sektoriuje veikiančios aptarnavimo įmonės veikia rinkos sąlygomis.</p>
2.	<p>Apklausa vykdyta telefonu. Ilgalaikės automobilių nuomos paslaugas teikiančios įmonės buvo atrinktos pagal internete pateiktą informaciją. Pokalbiuose sutiko dalyvauti 11 įmonių.</p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar privačios įmonės dalyvauja viešųjų pirkimų konkursuose dėl automobilių nuomos; ▪ kokios jų galimybės dalyvauti konkursuose; ▪ kokios nedalyvavimo priežastys.
3.	<p>Pokalbiai su AB LESTO, LITGRID, AB, UAB NT Valdos, UAB Tinklo priežiūros centras, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos, Kauno technologijų universiteto atstovais.</p>	<p>Išsiaiškinti audito metu iškeltus klausimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar yra konkurencija audituojamose nekilnojamojo turto ir automobilių nuomos, ITT ir elektros tinklų priežiūros ir remonto paslaugų srityse; ▪ ar AB LESTO ir LITGRID, AB, paslaugas perka rinkoje; ▪ kokie rinkoje pirktų paslaugų, lyginant su paslaugomis, pirktomis vidaus sandoriais, kainų skirtumai; ▪ ar valstybinės institucijos kontroliuoja energetikos sektoriaus įmonių

		<p>sąnaudų pagrįstumą;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kokios naujų šio sektoriaus įmonių steigimo priežastys; ▪ kaip vykdomi pirkimai iš naujai įsteigtų įmonių.
4.	<p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sudarytų vidaus sandorių kainodaros metodikų, analizė duomenų, susijusių su organizuotų viešųjų pirkimų apimtimis; ▪ vidaus sandoriuose nustatytų paslaugų įkainių ir lyginamoji analizė analogiškų įkainių, nustatytų sandoriuose, sudarytuose po viešojo pirkimo konkurso; ▪ naujų aptarnavimo paslaugų bloko įmonių steigimo priežasčių ir paslaugų pirkimų iš šių įmonių analizė; ▪ NT Valdos, UAB, pateiktų pardavimo pajamų analizė; ▪ VPT 2011–2013 m. pateiktų duomenų apie tiekėjų, dalyvavusių elektros energetikos sektoriaus įmonių organizuotuose pirkimuose, atrankos analizė; ▪ statybos, remonto ir rekonstravimo objektų pradinių, derybų metu nustatytų ir galutinių pasiūlymų kainų analizė. 	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kokia dalis paslaugų perkama ne viešųjų pirkimų būdu ir kokia dalis rinkoje iš dukterinių ir asocijuotų įmonių; ▪ kokie pirkimai yra ekonomiškесni; ▪ priežastis, dėl kurių steigiamos naujos aptarnavimo bloko įmonės; ▪ ar buvo gauta 80 proc. pardavimo pajamų iš veiklos, skirtos perkančiosios organizacijos poreikiams tenkinti; ▪ ar tiekėjai konkuruodavo tarpusavyje.
5.	<p>Nustatyta, kad elektros energetikos įmonės nutraukė vidaus sandorius su UAB „TETAS“ ir UAB ETP ir statybos, remonto ir rekonstravimo darbus perka rinkoje.</p>	<p>Gerosios praktikos pavyzdžiai</p>

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio audito ataskaitoje
 „Elektros energetikos sektoriaus
 pertvarka“ pateiktos rekomendacijos
 įgyvendinimas“
 2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Įgyvendinimo būdai (priemonės)	Įgyvendinimo terminai
1	2	3	4
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai			
1.	Teisės aktuose Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai suteikti teisę gauti visą reikalingą informaciją iš dukterinių ir asocijuotų elektros energetikos įmonės aptarnaujančių bendrovių apie jų sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kai su jomis sudaromi vidaus sandoriai arba prekės, paslaugos ar darbai perkami iš šių įmonių kaip iš vienintelio pasirinkto tiekėjo.	Elektros energijos įstatymo pakeitimas, numatant Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai teisę gauti informaciją iš dukterinių ir asocijuotų elektros energetikos įmonės aptarnaujančių bendrovių apie elektros energetikos įmonėms suteikiamų paslaugų teikimo sąnaudas, pajamas ir kainodaras, kai su jomis sudaromi vidaus paslaugų pirkimo sandoriai arba šios paslaugos perkamos iš bendrovės, kaip vienintelio tiekėjo.	2015-12-31
<p>Subjekto atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>Egidijus Purlys, Energetikos ministerijos Elektros ūkio skyriaus vedėjo pavaduotojas Tel. 8 706 64904, el. p. egidijus.purlys@enmin.lt</p>			